

Riktlinjer för bistånd enligt socialtjänstlagen till äldre och till personer med funktionsnedsättning

Innehållsförteckning

Inledning	3
Socialtjänstlagen (2001:453) SoL	3
Skälig levnadsnivå	4
Livsföring i övrigt	4
Gemensamt hushåll	4
Valfrihet.....	4
Flytt till och från annan kommun.....	5
Flytt från annan kommun.....	5
Flytt till annan kommun.....	5
Vistelsebegreppet.....	6
Hemlösa	6
Biståndsbedömning	6
Relaterade faktorer.....	6
1. Kroppsfunktioner.....	6
2. Omgivningsfaktorer	6
3. Personfaktorer.....	7
Livsområden	7
1. Aktivitet och delaktighet.....	7
2. Allmänna uppgifter och krav	7
3. Kommunikation.....	7
4. Förflyttning.....	7
5. Personlig vård.....	8
6. Hemliv	8
7. Mellanmänskliga relationer	12
8. Viktiga livsområden.....	13
9. Samhällsgemenskap.....	13
10. Kroppsfunktioner.....	14
11. Omgivningsfaktorer	15
Boende.....	15
Korttidsboende	15
Växelboende	16
Särskilt boende	16
Parboendegaranti	16
Stödboende och HVB, hem för vård eller boende.....	16

Inledning

Kommunens riktlinjer baseras på aktuell lagstiftning, föreskrifter, allmänna råd och rättspraxis. Insatser och verksamheter som föreslås ska finansieras inom den av Kommunfullmäktige givna budgeten.

Syftet med riktlinjerna är att:

- tydliggöra innebörden i skälig levnadsnivå
- ge en allmän beskrivning av äldreomsorgens tjänsteutbud så att sökande, anhöriga och allmänhet kan få en bild av vilket stöd de kan förväntas få av äldreomsorgen i Österåker.
- ge stöd och vägledning för biståndshandläggarna som utreder och fattar beslut enligt socialtjänstlagen, SoL, (2001:453).
- bidra till enhetliga bedömningsgrunder för att likställighet och rättsäkerhet ska uppnås.

Biståndsbedömning och dokumentation sker i enlighet med IBIC, Individens behov i centrum. Riktlinjerna kompletteras med lokala rutiner och stöddokument.

Riktlinjerna är en vägledning och innebär ingen inskränkning i den enskildes möjligheter att få sin ansökan prövad utöver vad riktlinjerna anger. En ansökan kan inte avvisas med motiveringen att kommunens riktlinjer inte innehåller det sökta biståndet. Varje ansökan ska utredas och varje beslut ska baseras på den enskildes individuella behov.

Målgruppen för riktlinjerna är äldre och funktionshindrade personer som har behov av insatser enligt SoL.

Socialtjänstlagen (2001:453) SoL och rätten till bistånd

Den enskilde har ingen ovillkorlig rätt att erhålla bistånd. Vid biståndsbedömningen ska det vägas in i vilken omfattning den enskilde genom egna åtgärder kan tillgodose det föreliggande behovet eller om det kan tillgodoses på annat sätt. Utifrån den enskildes individuella behov och önskemål görs en prövning om vilka insatser den enskilde har rätt till och beslut fattas. De flesta beslut tidsbegränsas och gäller under särskild beslutsperiod. Uppföljning av beviljade insatser sker vid förändrade behov men senast innan beslutsperiodens slut. Vid uppföljningen görs även en ny bedömning av tidsåtgång för beviljade insatser.

SoL 4 kap 1 §

Den som själv inte kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (ekonomiskt bistånd) och för sin livsföring i övrigt.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv Lag (2016:654)

Alla insatser som ges med stöd av denna lag ska bygga på den enskildes självbestämmande och integritet.

Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska tillförsäkra en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller insatsens kvalitet. Vad som är skäligt bedöms individuellt gentemot den enskildes livssituation och allmänt gentemot gällande praxis och rättsläge. Bedömningen ska också ta hänsyn till insatsens lämplighet och kostnaderna för den önskade insatsen i jämförelse med andra insatser av likvärdig karaktär.

Skälig levnadsnivå ska inte förväxlas med begreppet ”goda levnadsförhållanden” vilket används i lagen (1993:387) om stöd och service (LSS) till vissa funktionshindrade och som har en mer omfattande betydelse.

Livsföring i övrigt

Med begreppet livsföring i övrigt avses alla de olika behov den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå. En person har som regel inte rätt till bistånd om hans behov kan tillgodoses på annat sätt eller av annan huvudman.
Gemensamt hushåll

I en familj där vuxna personer lever i hushållsgemenskap bör utgångspunkten för bedömningen vara att man har ett gemensamt ansvar för hushållet i en familj. Däremot inget omvårdnadsansvar för varandra. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, sammanboende eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning beaktas normalt inte.

Valfrihet

I Österåker finns valfrihetssystem inom hemtjänst och särskilt boende för äldre. Det innebär att den enskilde kan, efter att ha fått ett biståndsbeslut, välja vilken av de av kommunen godkända utförarna som ska utföra hemtjänst, trygghetslarm, avlösning, ledsagning och särskilt boende. Observera att den valda utföraren utför samtliga insatser hos den enskilde, det går inte att välja en för städning, en för omvårdnad etc. Makar förutsätts välja en och samma utförare.

Insatser nattetid är icke valbara, de utförs av kommunens hemtjänst.

Om den enskilde inte kan eller vill välja, tillämpas ickevalsalternativ enligt turordningslista.

För särskilt boende gäller att den enskilde kan önska vilket av de valbara boenden inom kommunen hen vill flytta till men erbjuds det boende där plats finns för tillfället, för att sedan när plats finns på önskat boende ha möjlighet att byta.

Flytt till och från annan kommun

Flytt från annan kommun

2a kap 8 § SoL

Personer som önskar flytta till Österåker från annan kommun kan få sin ansökan om insatser prövad i kommunen i förväg. Förutsättningarna för en sådan ansökan regleras genom bestämmelser i 2 a kap. 8§ och 9§ SoL. Det gäller om den enskilde:

1. till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i den andra kommunen utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas, eller
2. på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas. *Lag (2011:328).*

Vid inkommen ansökan ska:

- bedömning göras om den enskilde som ansöker omfattas av personkretsen enligt ovan.
- behovet av insatser provas på samma sätt som om den enskilde bodde i Österåkers kommun.
- hemkommunen bistå med den utredning som inflyttningskommunen behöver för att pröva ansökan.

Flytt till annan kommun

Personer som önskar flytta från Österåker till annan kommun och är i behov av särskilt boende, ansöker om insatsen direkt till den kommun som de avser flytta till, enligt 2 a kap 8 § SoL. Österåker ska bistå med utredning utan bedömning och beslut och utredningen avslutas i och med att den skickas till inflyttningskommunen.

Vistelsebegreppet

Bosättningskommunen (hemkommunen/folkbokföringskommunen) ansvarar för det stöd och den hjälp enligt SoL som den enskilde behöver även om hen tillfälligt vistas i en annan kommun. Detta oavsett om personen vistas där kortare eller längre period, t.ex. sommargäster. Med längre period avses upp till sex månader.

Bosättningskommunen ska ansvara för stöd och hjälp så länge den enskilde inte bosätter sig i den andra kommunen eller får starkare anknytning till en annan kommun.

Bosättningskommunen utreder och beslutar, vistelsekommunen verkställer efter beställning.

Bosättningskommunen ska ersätta vistelsekommunen för verkställighet enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar.

Den kommun där den enskilde är folkbokförd ansvarar för stöd och hjälp

1. under kriminalvård på anstalt
2. under vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av någon annan än en kommun
3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2

Vistelsekommunen ansvarar alltid för akuta insatser, och står också för kostnaderna för dessa. Vistelsekommunen ansvarar också för den enskilde när bosättningskommunen inte är klarlagd. Då är ansvaret inte begränsat till akuta insatser.

Hemlösa

Om den enskilde saknar stadigvarande bostad ska den kommun till vilken hen har starkast anknytning anses vara bosättningskommun, även om den enskilde inte är folkbokförd i den kommunen.

Biståndsbedömning

Vid biståndsbedömningen utreds följande relaterade faktorer och livsområden.

Relaterade faktorer

1. Kroppsstrukturer

Endast det som påverkar rörelse eller hud.

- Rörelse (t.ex. lemmar, ben, muskler, frakturer, artros, gikt, reumatism)
- Hud (t.ex. eksem, trycksår, bensår, andra sår)

1. Kroppsfunktioner

Endast det som påverkar den enskildes dagliga liv.

- T.ex. läkarintyg, diagnoser, kognitiv svikt, psykisk ohälsa, nedsatt minne, afasi
- Smärta, astma, KOL, mag-och tarmfunktion, inkontinens, hjärt-och kärlfunktion, röst-och talfunktion, nedsatt syn och hörsel, nedsatt ork och allmäntillstånd, myrkrypningar, cancer, blodtryck.

2. Omgivningsfaktorer

- Underlättande och hindrande faktorer i den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen.
- Hemmets, fastighetens och närområdets utformning, bostadsanpassning, hjälpmedel, utbud av affärer
- Trygghetslarm, telefon
- Personligt stöd av människor eller djur.
- Konsekvenser av seder, ideologier, religiösa trosföreställningar, uppfattning om

verkligheten

- Omgivningens attityder, förväntningar och värderingar.
- Vårt avgiftssystem, våra riktlinjer, lagar, regler samhällstjänster.

3. Personfaktorer

När det är relevant för utredningen

- Ålder, kön, etnisk bakgrund, social bakgrund, utbildning, yrke.
- Egenskaper, erfarenheter, integritet, initiativförmåga, vanor, livsstil, kondition.
- Vad den enskilde framhåller som viktig kunskap om sig själv.

Livsområden

1. Aktivitet och delaktighet

Lärande och tillämpa kunskap

Att lösa problem, fatta beslut, behärska sitt eget beteende. T.ex. se till att laga något som gått sönder, slänga matvaror som blivit dåliga, välja och köpa en specifik sak, skriva på dator, för hand, läsa tidning.

2. Allmänna uppgifter och krav

Att planera, hantera och fullfölja dagliga aktiviteter, genomföra dagliga rutiner, t.ex. äta regelbundet, följa en medicinsk ordination eller passa en avtalad tid.

3. Kommunikation

Att tala, göra sig förstådd, ta emot information, läsa och skriva, använda kommunikationsutrustning såsom telefon, larm och dator.

4. Förflyttning

Att röra sig genom att ändra kroppsställning, ta sig från en plats till en annan, lyfta och bära föremål, handens finmotorik, gå i trappa, röra sig inom och utanför hemmet.

Dubbelbemanning

Biståndshandläggaren ska i sin utredning bedöma behovet av dubbelbemanning.

Dubbelbemanning beviljas vid förflyttningsmomenten och kan även omfatta omvårdnad som kräver hjälp av två personer. Övrigt skäl till dubbelbemanning kan vara risk för hot och våld.

Ledsagning

Ledsagning syftar till att bryta den isolering som äldre och personer med funktionsnedsättning kan uppleva och att möjliggöra för den enskilde att t.ex:

- besöka vänner
- gå till frisör
- delta i fritidsaktiviteter eller i kulturlivet.

Syftet med insatsen är inte att underlätta vid besök hos läkare, sjukgymnast och liknande. Ledsagning till sjukvårdsinrättning bör i möjligaste mån ske genom sjukresa med särskild service (Regionens ansvar). Den enskilde väljer själv för vilka ändamål de beviljade timmarna ska användas. Insatsen är främst knuten till närmiljö, d.v.s. Stockholms län.

Kriterier för ledsagning:

- fysiskt hinder. Svårigheter att ta sig från A- B
- kommunikativt hinder. Hittar inte, klarar inte att byta buss, tåg, kan inte fråga
- känsla av otrygghet. Befogad känsla, väg in psykologiska faktorer, t.ex. har tidigare ramlat och är rädd att det ska hända igen
- nödvändigt för att bryta social isolering
- behov av rekreation

I beslutet ska anges till vilken aktivitet ledsagning ska utföras, frekvens samt antal timmar/månad.

Den enskilde kan inte spara ledsagningstimmar från en månad till en annan.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordning. Upp till 4 timmar/månad bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

5. Personlig vård

Att sköta personlig hygien, klä på och av sig, äta och dricka. Sköta sin egen hälsa, t.ex. äta varierat, hålla diet, följa hälsoråd, undvika hälsorisker och se till sin egen säkerhet.

Egenvård

Om hälso- och sjukvården bedömer att den enskildes hälso- och sjukvårdsuppgifter kan utföras som egenvård kan insatsen beviljas enligt socialtjänstlagen. Personalen är då den "förlängda armen" dvs. hjälper den enskilde som själv ansvarar för åtgärden. En förutsättning för beviljat bistånd är att det finns ett intyg från legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som styrker att en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård. I biståndsbeslutet ska det framgå vad egenvården avser och frekvensen. I avvaktan på beslut från biståndshandläggaren ligger ansvaret för åtgärden kvar på hälso- och sjukvården (SOSFS 2009:6).

6. Hemliv

Att genomföra husliga och dagliga sysslor och uppgifter i hemmet. Områden av hemarbete innefattar att skaffa bostad, mat, kläder och andra förnödenheter, hålla rent, reparera och ta hand om personliga och andra hushållsföremål samt att hjälpa andra.

Städning

Beroende på vad den enskilde kan göra själv kan exempelvis städning omfatta hjälp med att:

- damma
- dammsuga
- våttorka golv
- skaka mindre mattor
- rengöring av hygienutrymmen och kök.
- en till två gånger per år torka av och rengöra skafferier, kyl, frys, ugn torkas av och skåpsluckor rengörs.

Transport av källsorterat avfall till återvinningsstation beviljas vanligtvis inte.

Saneringsstädning ingår inte. Samverkan ska ske med enheten för ekonomiskt bistånd om den enskilde inte kan stå för kostnaden själv.

För ensamstående bedöms städning av två rum, kök, hall och badrum vara en skälig nivå. För makar och sammanboende kan ytterligare ett rum ingå om de bedöms ha behov av detta.

Makar och sammanboende har ett gemensamt ansvar för hushållet. Detta innebär att hjälp med städning inte beviljas om enbart en av makarna har nedsatt förmåga. För makar/ sammanboende där den ena är anhängigvårdare kan dock städning beviljas som en form av anhängigstöd.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. Städning var tredje vecka bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

Tillsynsstädning

Tillsynsstädning kan beviljas den som är i behov av ytterligare städinsatser. Det kan exempelvis röra sig om daglig rengöring av hygienutrymmen.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen.

Fönsterputsning

I insatsen fönsterputs ingår rengöring av fönsterkarmar och lister. Insatsen ges utöver ordinarie städtillfällen. De fönster som putsas följer det antal rum som städas.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. 1g/år bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

Inköp

Insatsen inköp kan omfatta hjälp att:

- skriva inköpslist/ planera
- utföra inköpet
- packa upp varor.

Om den enskilde inte själv klarar av att utföra sina inköp ska det utredas om behovet kan tillgodoses på annat sätt. I bedömningen ska hänsyn tas till om det finns sammanboende som kan utföra insatsen eller om den enskilde har förmåga att hantera inköp via internet. Om den enskilde

inte har kunskap om digitala inköp men bedöms ha förutsättningar att lära sig kan stöd vid beställning av varor via internet beviljas under en period.

Inköp sker i närmaste butik med hjälp av betal- eller kundkort för att undvika att hemtjänstpersonalen hanterar kontanter. Insatsen ledsagning kan ansökas om vid önskemål om medfölje till affären.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. 1g/veckan bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

Ärenden

Ärenden kan beviljas till tex:

- apotek
- post
- bank
- andra inköp än dagligvaror utifrån individuella behov.

Insatsen beviljas under vardagar.

Hemtjänstpersonalen hanterar inte kontanter eller bankkod.

Den som inte kan sköta sina bankärenden bör i första hand använda betalservice eller autogiro. Hemtjänstpersonalen hanterar inga kontanter. I de fall den enskilde har behov av hjälp med uttag av kontanter ska hen i första hand få hjälp till butik som erbjuder kassaservice, bank eller bankomat för att själv göra uttagen. Ledsagning i detta syfte kan beviljas. Om det inte är möjligt för den enskilde att med detta stöd, eller med stöd av anhöriga, klara av sina ekonomiska göromål bör en ställföreträdare med fullmakt eller en god man vara den enskilde behjälplig.

Om den enskilde inte själv kan utföra apoteksärenden ska det utredas om behovet kan tillgodoses på annat sätt. I bedömningen ska hänsyn tas till den enskildes förmåga att sköta beställning av hemleverans av läkemedel via apotekets e-tjänst. Om den enskilde inte har kunskap om digitala beställningar men bedöms ha förutsättningar att lära sig kan stöd vid beställning av läkemedel via internet beviljas under en period.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. Varannan vecka bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

Husdjursskötsel

Skötsel av husdjur beviljas normalt sett inte. Behovet kan tillgodoses genom köp av tjänst hos privat hemtjänstutförare. Under en övergångstid, max 14 dagar kan basal skötsel t.ex. matning, rastning och byte av kattsand beviljas efter samråd med enhetschef.

Tvätt/klädvård

Insatsen tvätt kan omfatta hjälp att:

- tvätta kläder, sänglinne och handdukar i den enskildes tvättmaskin eller i gemensam tvättstuga i angränsning till bostaden
- hänga upp för torkning
- vika tvätt och lägga in i skåp

Strykning av enstaka plagg kan beviljas. Mangling ingår inte.

Saknas tvätt- och torkmöjligheter får den enskilde själv ordna med tvätt genom att t.ex. lämna tvätten till en tvättinrättning. Kostnaderna för sådan tvätt betalas av den enskilde.

Makar och sambos har ett gemensamt ansvar för hushållet. Detta innebär att hjälp med tvätt inte beviljas om enbart en av dem har nedsatt förmåga.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. Varannan vecka bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

Måltidsservice

Måltidshjälp beviljas enskilda som behöver stöd eller hjälp att tillreda och/eller inta

frukost, lunch, middag och mellanmål. Hjälp kan även avse stöd före, under och efter måltiden, t.ex. sällskap vid måltiden, diskning och undanplockning.

Hur individuella behov och önskemål om måltidssituationen ska tillgodoses och utföras ska framgå av den genomförandeplan som utföraren upprättar tillsammans med den enskilde.

Insatsen kan omfatta:

- enklare matlagning, exempelvis att steka kött/fisk, koka potatis och göra i ordning tillbehör.
- leverans av matlåda
- hjälp till/ från och i matsal på trygghetsboende
- färdiglagad mat från närliggande restaurang
- sällskap vid måltid för att främja aptiten

Vid leverans av matlåda eller färdiglagad mat från restaurang betalar kunden för 15 min hemtjänsttid per gång, inom maxtaxan. Varm matlåda levereras inte av livsmedelshygieniska skäl.

Hushållssysslor

T.ex. diska, plocka i och ur diskmaskin, vattna blommor, slänga sopor.

Förenklad biståndshandläggning

Personer som är 65 år och äldre och mantalsskrivna i Österåkers kommun kan ansöka om vissa insatser genom en så kallad förenklad biståndshandläggning. Den sökande fyller i en särskild blankett. Biståndshandläggaren tar del av ansökan och ringer därefter upp den sökande för

eventuella kompletteringar samt för att fullfölja utredningen. Beslut enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1§ fattas. Endast bifall kan lämnas med den förenklade biståndshandläggningen som grund. Om avslag övervägs ska traditionell utredning användas. Beslutsperioden är upp till två år.

Följande insatser avses

- Trygghetslarm
- Städning var tredje vecka
- Renbäddning var tredje vecka
- Tvätt varannan vecka
- Ärenden varannan vecka
- Inköp en gång per vecka
- Fönsterputs en gång per år

Insats i barnfamilj

Bistånd med att vårda barn kan beviljas i undantagsfall när ordinarie vårdnadshavare är tillfälligt sjuk. Behovet bör först lösas på annat sätt genom:

- att den andra föräldern tar ut tillfällig föräldrapenning via försäkringskassan.
- tillfällig föräldrapenning överläts till en annan person t ex far- och morföräldrar.

Omfattning: högst tre timmar per dag i som längst en månad

Boendestöd

Bistånd i form av boendestöd kan ges till personer som har långvarig psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. I särskilda fall kan personer med andra funktionsnedsättningar beviljas boendestöd. Det är inte ovanligt att den enskilde inte själv kan se till sitt behov av stödinsatser, varför biståndshandläggaren kan behöva motivera den enskilde att ta emot stöd och hjälp.

Boendestöd ges för att den enskilde ska kunna klara ett eget boende, få struktur i sin vardag och leva ett självständigt liv. Boendestödet ska ge förutsättningar för den enskilde att bryta social isolering och delta aktivt i samhällslivet.

Boendestödet ska vara en heltäckande insats som innehåller samtliga sysslor som kan förekomma i ett eget boende. Den enskilde ska aktivt delta i insatsen.

Omfattning: beslutet ska anges i antal timmar per månad.

7. Mellanmänskliga relationer

Kontakter med andra människor, att skapa/ bibehålla formella och informella relationer samt familjerelationer.

Social aktivitet

Sociala relationer, gemenskap och starka nätverk är viktigt för att bryta isolering och främja gemenskap med andra. Insatsen sociala aktiviteter kan innebära:

- promenader och utevistelse
- en pratstund
- högläsning
- hjälp att läsa post
- baka och fika

Beviljad tid används efter samråd med den enskilde.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. Upp till 4 timmar/månad bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger.

8. Viktiga livsområden

Att sköta ekonomiska transaktioner, t.ex. hantera pengar vid inköp och betala räkningar.

Behov av god man eller förvaltare anmäls till överförmyndaren

9. Samhällsgemenskap

De handlingar och uppgifter som krävs för att engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen, t.ex. utöva fritids- och/eller kulturaktiviteter, delta i religiösa aktiviteter, rösta via allmänna val.

Dagverksamhet

Social dagverksamhet

Social dagverksamhet är till för den som bor hemma och under en period behöver stöd till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Det kan också vara en form av avlösning för anhöriga som vårdar närstående.

Resor till och från dagverksamheten beviljas särskilt och handläggs hos samhällsbyggnadsförvaltningen.

Omfattning: Beslutet anges i antal dagar per vecka.

Dagverksamhet vid demenssjukdom

Dagverksamhet är till för personer som har demenssjukdom eller annan kognitiv svikt och som bor i ordinärt boende. Verksamheten erbjuder olika aktiviteter och bedrivs i mindre grupper. Insatserna syftar till att ge social stimulans men också att fungera som avlastning för anhöriga, samt förlänga möjligheten till kvarboende.

Resor till och från dagverksamheten beviljas särskilt och handläggs av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Omfattning: Beslutet anges i antal dagar per vecka.

Daglig sysselsättning

Bistånd i form av sysselsättning kan ges till personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning som inte kan få meningsfull sysselsättning eller arbete på annat sätt. Genom stimulans och aktivering kan sysselsättning bryta ensamhet och isolering, hjälpa den enskilde att bevara psykiska, sociala och fysiska funktioner samt ge dagen struktur. Sysselsättningen anpassas efter individuella behov.

Omfattning: Efter behov. Biståndet ska anges i antal pass per vecka. Ett pass är en för- eller eftermiddag.

Kontaktperson

Kontaktpersonens uppgift är att hjälpa personer med funktionsnedsättning att bryta isolering genom samvaro och hjälp till kontakter med andra. Insatsen ska inte ersätta annat stöd och hjälp från kommun och landsting. Kontaktperson är ett icke-professionellt stöd det vill säga mer som medmänniska till medmänniska.

Omfattning: en till två tillfällen per månad.

10. Kroppsfunktioner

Känsla av trygghet.

Allmän oro, otrygghet eller inre stress, t.ex. rädsla att falla eller att vara ensam hemma.

Specifik oro eller otrygghet kopplad till moment eller delmoment av de dagliga sysslorna, t.ex. i samband med förflyttningar

Trygghetslarm

Trygghetslarm ska bidra till att öka den enskildes upplevelse av trygghet genom möjlighet att kunna få hjälp i akuta situationer under hela dygnet. Trygghetslarm beviljas under förutsättning att den enskilde har förmåga att hantera larmet och kan tillgodogöra sig de instruktioner som hör till larmhanteringen. För att kunna installera trygghetslarm behöver den enskilde lämna ifrån sig två uppsättningar nycklar, en för hemtjänst och en för nattpatrullen.

Inställelsetid vid åtgärdande av larm är upp till 45 minuter på fastlandet.

Trygghetsringning

Trygghetsringning kan beviljas om det inte är tillräckligt med trygghetslarm men inte nödvändigt med tillsyn. Trygghetsringning innebär att hemtjänsten med regelbundenhet ringer till den enskilde.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen.

11. Omgivningsfaktorer

Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer den enskilde

Avlösning i hemmet

Bistånd med avlösning i hemmet kan beviljas då anhöriga som vårdar närstående är i behov av vila eller för att kunna göra egna aktiviteter och uträtta ärenden. Det förutsätter att den enskilde är i behov av tillsyn och inte kan lämnas ensam samtidigt som den anhörige är i behov av egen tid. Avlösningen består enbart av de personliga omvårdnadsinsatser som den sökande har behov av under den tid som den anhörige lämnar hemmet. Avlösning ska inte ersätta hemtjänstinsatser. Den som vårdas måste vara sökande. Den enskilde kommer överens med vald hemtjänstutförare när och hur avlösningen ska ske. Den enskilde kan ta ut högst 8 timmar avlösning per dygn i sammanhängande tid. I de fall den enskilde önskar sammanhängande avlösning i mer än 8 timmar ska hen informeras om möjligheten att ansöka om korttidsvård.

Omfattning: Individuell bedömning. Beslut fattas enligt delegationsordningen. Upp till 20 timmar avlösning/månad bedöms tillförsäkra skälig levnadsnivå om särskilda skäl inte föreligger. Avlösningstimmarerna kan inte sparas från en månad till en annan.

Avlösning i hemmet till familjer med barn med funktionshinder

Avlösning i hemmet kan ges till familjer med funktionshindrat barn som inte har rätt till LSS-insatser, när familjen är i behov av vila eller för att kunna uträtta ärenden.

Biståndet ska anges i antal timmar per månad.

Omfattning: upp till 10 timmar per vecka.

Boende

Korttidsboende

Korttidsboende innebär en kortare tids dygnetrunt vistelse som innefattar omvårdnad, service samt hälso-och sjukvård. Personens omvårdnadsbehov ska vara omfattande och inte kunna tillgodoses med hjälp av hemtjänst.

Skäl att bevilja korttidsboende kan vara:

- att ge avlastning för anhörig som vårdar den enskilde
- att efter en sjukhusvistelse utreda om den enskilde kan återgå till det egna hemmet eller om särskilt boende behövs
- att ge möjlighet att återhämta sig efter sjukdom eller skada.

Korttidsboende beviljas inte på grund av bostadsproblematik, t.ex. stambyte, sanering eller bristande tillgänglighet som inte går att bostadsanpassa.

Beslut om korttidsboende ska vara tidsbestämt och följas upp inom 14 dagar.

Omfattning: Högst tre månader beviljas.

Växelboende

Växelboende/växelvård är en form av korttidsboende och innebär att den enskilde vårdas växelvis hemma och på korttidsboendet. T.ex. två veckor hemma och två veckor på korttidsboendet.

Omfattning: Växelboende beviljas vanligtvis under en längre tid.

Särskilt boende

Bistånd med permanent särskilt boende beviljas personer med ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser dygnet runt och som inte kan tillgodoses i den egna bostaden med hjälp av hemtjänstinsatser eller på annat sätt.

Behovet av särskilt boende ska grunda sig på en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter vägs samman med fysiska, sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov. Otrygghet och oro kan vara ett skäl.

Av utredningen ska framgå varför behoven inte längre kan tillgodoses i ordinärt boende. Vid ansökan om särskilt boende i demensboende, ska utredningen kompletteras med ett läkarintyg som styrker demensdiagnos.

I särskilt boende ska den enskildes samtliga behov tillgodoses. Ytterligare insatser såsom ledsagning, kontaktperson, hemtjänst i ordinärt boende beviljas inte.

Den enskilde kan önska vilket av de i Österåkers kommun valbara boenden hen vill flytta till men erbjuds det boende där plats finns för tillfället, för att sedan, när plats finns på önskat boende, erbjudas plats där. Observera att byte kan medföra dubbla hyror under en period.

Parboendegaranti

Den som har beviljats särskilt boende kan ansöka om att dennes make/sambo, som inte själv har ett omvårdnadsbehov, får bli *medboende* i det särskilda boendet. (Se särskilda riktlinjer för parboende)

I de fall då makar/sambor är i behov av särskilt boende ska båda beredas plats på samma boende om de begär det.

Stödboende och HVB, hem för vård eller boende.

Med hem för vård eller boende, HVB, menas ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Äldre och personer med funktionsnedsättning kan beviljas stöd och omsorg i ett sådant boende. För eventuell vård och behandling, i HVB eller annat stödboende ansvarar beroendevården.

Varje insats ska vara individuellt anpassad efter den enskildes egna önskemål och behov med helhetssynen som utgångspunkt. Insatserna bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.